OVERZICHT VAN DE ONDERWERPEN UIT DE CONSULTATIEVERSIE VAN HET WETSVOORSTEL VERSTERKING WAARBORGFUNCTIE AWB + DE DAARVOOR GERAAMDE KOSTEN IN DE UITVOERINGSTOETSEN VAN ACHT ORGANISATIES [1]

1. Versterking evenredigheidsbeginsel
structureel: € 62,2 mln [2]
incidenteel: € 48,3 mln [3]
Voorgesteld wordt om via een wijziging van artikel 3:4 lid 2 Awb bestuur en rechter te verplichten om ook een evenredigheidstoets toe te passen als de af te wegen belangen op grond van lid 1 van artikel 3:4 zijn beperkt. Dat betekent dat ook de toepassing van een gebonden bevoegdheid in een wet in formele zin in een concreet geval aan een evenredigheidstoets moet worden onderworpen.

2. Onderzoeksplicht mogelijkheden afdoening bewaar
structureel: € 38,6 mln
incidenteel: € 1,1 mln
Voorgesteld wordt om in een nieuw artikel 7:1b Awb bestuursorganen te verplichten om in overleg met de indiener van een bezwaarschrift en eventuele andere belanghebbenden "de mogelijkheden voor afdoening van het bezwaar" te onderzoeken. Op deze regel worden in het nieuwe artikel enkele uitzonderingen gemaakt.

3. Correctie van kennelijke fouten in een besluit
structureel: € 18,1 mln
incidenteel: € 3,2 mln
Voorgesteld wordt om in een nieuwe afdeling 3.8 Awb (nieuwe art. 3:51-3:53) een regeling op te nemen over de correctie van kennelijke schrijffouten, rekenfouten of andere kennelijke fouten in een besluit die zich voor eenvoudig herstel lenen. Geadresseerden van een besluit krijgen het recht om zo'n fout binnen vijf jaar te laten verbeteren; het bestuursorgaan kan zo'n fout ook ambtshalve corrigeren. In beide gevallen moet het bestuursorgaan belanghebbenden in de gelegenheid stellen hierover vooraf hun zienswijze uit te brengen, tenzij redelijkerwijs kan worden aangenomen dat daaraan geen behoefte is.

4. Toegang tot zaaksdossier
structureel: € 12,6 mln
incidenteel: € 6,0 mln
Voorgesteld wordt om aan de Awb een nieuw artikel 3:45b toe te voegen, waarin bestuursorganen worden verplicht om bij de bekendmaking van een besluit te vermelden hoe een belanghebbende kennis kan nemen van de op de zaak betrekking hebbende stukken en om belanghebbenden daartoe toegang te verlenen voordat er bezwaar kan worden gemaakt.
Voorts wordt voorgesteld om in de artikelen 7:4 en 7:18 Awb vast te leggen dat het bestuursorgaan in een bezwaar- of een administratief beroepsprocedure belanghebbenden tijdig toegang moet verlenen tot alle op de zaak betrekking hebbende stukken. Verder gaan dezelfde regels gelden als voor de primaire fase worden vastgelegd in het nieuwe artikel 3:45b.

---

[1] Te weten AP, Belastingdienst, CAK, Douane, IND, Raad voor de rechtspraak, SVB en VNG. Het betreft dus niet de kosten van alle uitvoeringsorganisaties. O.a. CBR, Dienst Toeslagen, DUO, RVO en UWV ontbreken, omdat die organisaties de kosten niet konden kwantificeren of omdat ze geen uitsplitsing per onderdeel van het wetsvoorstel hebben gemaakt. Bij de incidentele kosten zitten ook niet de kosten van SVB en VNG omdat deze organisaties daarvangeen uitsplitsing per onderdeel van het wetsvoorstel hebben gemaakt.
[2] € 38,6 mln uitvoeringsorganisaties en VNG; € 23,6 mln rechtspraak.
[3] € 11,9 mln uitvoeringsorganisaties; € 36,4 mln rechtspraak.

5. Verruiming hoorplicht in bezwaarfase
structureel: € 10,1 mln
incidenteel: € 0,1 mln
Voorgesteld wordt om de uitzonderingen op de hoorplicht in de bezwaarfase in artikel 7:3 Awb te beperken. Aan de mogelijkheid om bij kennelijke ongegrondheid of kennelijke niet-ontvankelijkheid niet te horen, worden voorwaarden verbonden. Hetzelfde wordt geregeld voor administratief beroep in artikel 7:17 Awb.

6. Begrijpelijke motivering
structureel: € 9,3 mln [4]
incidenteel: € 1,5 mln
Voorgesteld wordt om aan de motiveringsplicht bij besluiten (art. 3:47 Awb) en bij beslissingen op bezwaar en administratief beroep (artt. 7:12 en 7:26 Awb) toe te voegen dat de motivering "op een voor belanghebbenden begrijpelijke wijze" moet worden vermeld.

7. Verruiming hoorplicht bij financiële beschikkingen
structureel: € 6,9 mln
incidenteel: € 10,4 mln
Voorgesteld wordt om de uitzondering die in artikel 4:12 Awb is gemaakt op de hoorplicht bij financiële beschikkingen, in te perken. De uitzondering geldt niet meer, dus er moet wél worden gehoord, bij "een beschikking die door de geadresseerde niet wordt voorzien en waarvan het bestuursorgaan redelijkerwijs kan vermoeden dat de beschikking aanmerkelijke gevolgen heeft voor diens directe bestedingsruimte".

8. Codificatie dienstbaarheidsbeginsel
structureel: € 4,5 mln
incidenteel: € 5,2 mln
Voorgesteld wordt om aan de Awb een nieuwe algemene bepaling toe te voegen die het bestuur verplicht om zich dienstbaar op te stellen bij de uitoefening van zijn taak (nieuw art. 2:4a Awb).

9. Verduidelijking rechtsmiddelenclausule
structureel: € 4,3 mln [5]
incidenteel: € 2,7 mln
Voorgesteld wordt om voor te schrijven dat in de verplichte rechtsmiddelenclausule bij besluiten (art. 3:45 Awb) ook moet worden vermeld dat het niet-tijdig indienen van bezwaar of beroep kan leiden tot niet-ontvankelijkheid en dat er de mogelijkheid is om pro-formabezwaar of -beroep in te stellen. Hetzelfde wordt voorgesteld voor gevallen waarin er (hoger) beroep kan worden ingesteld tegen een beslissing op bezwaar of beroep (art. 6:23 Awb).

10. Verschoonbaarheid termijnoverschrijding
structureel: € 2,6 mln
incidenteel: nihil
Voorgesteld wordt om artikel 6:11 Awb zodanig aan te passen dat er meer wettelijke ruimte is voor verschoonbare termijnoverschrijding van de bezwaar- of beroepstermijn in geval van persoonlijke omstandigheden.

11. Burgerlus
structureel: € 1,5 mln [6]

[4] Grotendeels (€ 8,4 mln) Belastingdienst.
[5] Vrijwel geheel (€ 4,1 mln) Belastingdienst.
[6] Belastingdienst € 0,5 mln; rechtspraak € 1,0 mln.

incidenteel: € 0,5 mln [7]
Voorgesteld wordt om in een nieuwe afdeling 8.2.2.b Awb (artt. 8:51e-8:51g) een procedure vast te leggen voor een "burgerlus". Het gaat om een "nadere bewijsmogelijkheid", waarmee de bestuursrechter een belanghebbende in de gelegenheid kan stellen "een beroepsgrond nader te onderbouwen of een door hem ingenomen stelling aannemelijk te maken".

12. Volledige heroverweging in bezwaar
structureel: € 1,4 mln [8]
incidenteel: nihil
Voorgesteld wordt om in artikel 7:11 Awb te verduidelijken dat de bezwaarprocedure de gelegenheid is om het voorgenomen besluit "volledig" te heroverwegen en dat die heroverweging mede moet plaatsvinden op grond van hetgeen bij de behandeling van het bezwaar is gebleken.

13. Wijzigingen geldschuldenregeling (betalingsregeling en kwijtschelding)
structureel: € 1,1 mln
incidenteel: € 10,8 mln
Voorgesteld wordt om in artikel 4:94 Awb uitdrukkelijk vast te leggen dat bestuursorganen aan wie een bestuursrechtelijke geldschuld moet worden betaald, met hun wederpartij "een redelijke betalingsregeling" kunnen treffen. Daaronder valt ook de al in dat artikel geregelde mogelijkheid om uitstel van betaling te verlenen. Over betalingsregelingen worden ook nog enkele andere regels toegevoegd, zoals de regel dat bij een betalingsregeling in beginsel geen wettelijke rente is verschuldigd over de termijnen die onder de betalingsregeling vallen (wijziging art. 4:101) en de verplichting om de mogelijkheid van een betalingsregeling te vermelden in de betalingsbeschikking (wijziging art. 4:86) en in een eventuele aanmaning (wijziging art. 4:112).
Verder wordt voorgesteld de kwijtscheldingsbepaling in artikel 4:94a Awb te transformeren van regelend in dwingend recht. Dat betekent dat er alleen nog bij wet in formele zin van kan worden afgeweken.

14. Verruiming inherente afwijkingsbevoegdheid bij beleidsregels
structureel: € 0,5 mln
incidenteel: € 0,9 mln
Voorgesteld wordt om in artikel 4:84 Awb de jurisprudentie te codificeren dat ook in voorziene gevallen moet worden afgeweken van beleidsregels als het besluit anders onevenredig uitpakt voor betrokkene.

15. Vermelding contactmogelijkheden bij besluiten
structureel: € 0,4 mln
incidenteel: € 1,8 mln
Voorgesteld wordt om aan de Awb een nieuw artikel 3:45a toe te voegen, waarin bestuursorganen worden verplicht om bij de bekendmaking of mededeling van een tot een of meer belanghebbenden gericht besluit te vermelden hoe een belanghebbende "over de inhoud van het besluit in contact kan treden met het bestuursorgaan".

16. Evenredigheid gefixeerde bestuurlijke boeten
structureel: nihil
incidenteel: nihil
Voorgesteld wordt om artikel 5:46 Awb aan te vullen met de verplichting voor bestuursorganen om in gevallen waarin de hoogte van een bestuurlijke boete bij

[7] Geheel rechtspraak.
[8] Geheel VNG (gemeenten).

wettelijk voorschrift is vastgesteld op een vast bedrag, niettemin een lagere boete op te leggen als de vastgestelde bestuurlijke boete onevenredig hoog is.

17. Procedurele openbaarheid
structureel: nihil
incidenteel: nihil
Voorgesteld wordt om de artikelen 8:29 en 8:32 Awb over het geheimhouden van inlichtingen of stukken in een procedure bij de bestuursrechter of het beperken van de kennisneming daarvan, diverse onderdelen aan te vullen.

18. Tussenuitspraken
structureel: nihil
incidenteel: nihil
Voorgesteld wordt dat de bestuursrechter in artikel 8:80a Awb de mogelijkheid krijgt om tussenuitspraken te doen in alle gevallen waarin dit kan bijdragen aan de beoordeling van de zaak of de beslechting van het geschil. Uitdrukkelijk wordt dit mogelijk bij toepassing van de bestuurlijke of burgerlus, of als dit ten dienste staat van het bereiken van een minnelijke oplossing van het geschil, of als de bestuursrechter een prejudiciële vraag wil stellen aan het HvJ EU.